DOI :https://doi.org/10.5281/zenodo.14545865

ମୂଳ ପ୍ରବନ୍ଧ

ହଜାରେ ଚଉରାଶୀର ମା: ଆଧୁନିକ ଯୁଗଯନ୍ତ୍ରଣାର ଧ୍ୱନିପ୍ରତିଧ୍ୱନି

କିଶୋର ଚନ୍ଦ୍ର ମହାନ୍ତ ଓ ତପନ କୁମାର ବେହେରା

ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ସାର :

'ହଜାରେ ଚଉରାଶୀର ମା : ଆଧୁନିକ ଯୁଗ ଯନ୍ତ୍ରଣାର ଧ୍ୱନିପ୍ରତିଧ୍ୱନି' ହେଉଛି ଏକ ସମୟରେ ଘଟିଥିବା ବାସ୍ତବବାଦୀ ଘଟଣାବଳୀର ଆଲେଖ୍ୟ । ଗୋଟିଏ ସମୟରେ ଘଟିଥିବା ବିପ୍ଳବ ଯେ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଯୁଗ ପାଇଁ କେତେ ଉପାଦେୟ ହୋଇପାରେ ତାହା ଏଠାରେ ବର୍ଣ୍ଣିତ । ଏଠାରେ ଜଣେ ନାରୀର ଅସହାୟତା, ପୁତ୍ରକୁ ହରାଇ ଶୋକରେ ଅଧୀର ହେବା,ଧର୍ମକୁ ଆଖିଆଗରେ ରଖି ନାନା ବ୍ୟଭିଚାର ଘଟଣାମାନ ଘଟାଇବା ,ସାମ୍ପ୍ରତିକ ସମୟରେ ଯୌନପିପାସା ଏକ ଅତ୍ୟାବଶ୍ୟକ ରୂପେ ବିବେଚିତ ହୋଇଛି । ସେହିପରି ପୁଞ୍ଜିବାଦୀ ଗୋଷ୍ଠୀ ସର୍ବହରାଙ୍କୁ ଅତ୍ୟାଚାରିତ କରିବା ସହ ସେମାନଙ୍କୁ ବିଶ୍ୱାସଘାତକର ଶିକାର କରାଇବା ,କୂଟନୈତିକ
ସମ୍ପର୍କ ମାଧ୍ୟମରେ ନିଶ୍ଚିହ୍ନ କରାଇବାର ଚକ୍ରାନ୍ତ । ଭାରତର ପୁଂଜିବାଦ ଗୋଷ୍ଠୀ ବିରୋଧରେ ସ୍ୱର ଉତ୍‌ତୋଳନ କରି ନକ୍ସଲ ଦଳରେ ଅଂଶ ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ କିପରି ବାଧ୍ୟ ହେଉଛନ୍ତି ତାହା ଦର୍ଶା ଯାଇପାରେ । ଏହିସବୁ ସମସ୍ୟା ସାମ୍ପ୍ରତିକ ସମୟର ଏକ ଜୀବନ୍ତ ଆଲେଖ୍ୟ ।

ପ୍ରମୁଖ ଶବ୍ଦ: ଚଉରାଶୀ, ଯୁଗ, ନାରୀ,ଚିତ୍ର, ପରିବାର, ସ୍ୱପ୍ନ, ଆନ୍ଦୋଳନ, ଧର୍ମ, ବିଶ୍ୱାସ ଇତ୍ୟାଦି ।

ଉପନ୍ୟାସ ହେଉଛି ଆଧୁନିକ ଯୁଗର ଗଦ୍ୟମହାକାବ୍ୟ । ଏଥିରେ ଯୁଗଯନ୍ତ୍ରଣା ଓ ଜୀବନବୋଧର ଆଲେଖ୍ୟ ରୂପାୟିତ ହୋଇଥାଏ । ଯଦି ଗଳ୍ପକୁ ଏକ ଘରର ଝରକା ସହିତ ତୁଳନା କରାଯାଏ ତେବେ ଉପନ୍ୟାସ ହେବ ସେହି ଘରର ଦ୍ୱାର କାରଣ ଝରକା ବାଟଦେଇ ଆମେ କୌଣସି ବସ୍ତୁକୁ ଆଂଶିକ ରୂପେ ଦେଖିବାକୁ ପାଉଥିବା ବେଳେ ଦ୍ୱାର ବାଟ ଦେଇ ଦେଖିଲେ ତାହା ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ରୂପେ ଦେଖିପାରିଥାଉ । ଠିକ୍ ସେହିଭଳି କ୍ଷୁଦ୍ରଗଳ୍ପ ମାଧ୍ୟମରେ ଆମେ ଜୀବନର ସଂକ୍ଷିପ୍ତରୂପ ଦେଖିବାକୁ ପାଉଥିବା ବେଳେ ଉପନ୍ୟାସ ମାଧ୍ୟମରେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ଜୀବନଦର୍ଶନ ଓ ଜୀବନରଚିତ୍ର ଦେଖିବାକୁ ପାଇଥାଉ । ଆଧୁନିକ ଉପନ୍ୟାସର ଭାବବସ୍ତୁ ମଣିଷର ଜୀବନରୁ ଗୃହୀତ ହୋଇଥାଏ । ସେହି ଜୀବନର ଅଭିଜ୍ଞତା ଓ ଅନୁଭୂତିରେ ଔପନ୍ୟାସିକ କିଛି କଳ୍ପନାର ରଙ୍ଗ ମିଶାଇ ସରଳ,ସହଜ,ସାବଲୀଳ,ଲାବଣ୍ୟମୟ ଭାଷାର ଜୀବନୀ ଶକ୍ତିରେ କାଳ୍ପନିକ କାହାଣୀକୁ ଜୀବନ୍ୟାସ ଦେଇ ପ୍ରତ୍ୟୟ ସୃଷ୍ଟି କରାଇ ପାରିଥାଏ ।

ଏହି ପ୍ରବନ୍ଧକୁ ଅନ୍‌ଲାଇନରେ ପଢିବାପାଇଁ ପ୍ରବେଶ କରନ୍ତୁ

Quick Response Code:	Available online at : https://pracheenews.com/
	DOI:https://doi.org/10.5281/zenodo.14545865 Article No - BPP00247

ଉପନ୍ୟାସ ଇଂରାଜୀ 'ନଭେଲ'ର ଓଡିଆ ପ୍ରତିଶବ୍ଦ । ଯାହାର ଆଦ୍ୟସ୍ଫୁରଣ ଘଟିଥିଲା ଇଂରାଜୀ ସାହିତ୍ୟରେ,କାରଣ ଇଂଲଣ୍ଡରେ ବ୍ୟକ୍ତି ସ୍ୱାତନ୍ତ୍ର୍ୟ ଓ ବୁର୍ଜୁୟା ସଭ୍ୟତାର ବିକାଶ ପ୍ରଥମେ ସମ୍ଭବ ହୋଇଥିଲା । ଏହି ଉପନ୍ୟାସ ରଚନାରଧାରା ବେଶୀ ଦିନର ନୁହେଁ । ଅଷ୍ଟାଦଶ ଶତାବ୍ଦୀର ମଧ୍ୟଭାଗରୁ ଏହାର ରଚନା ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିଲା । ଇଂରାଜୀ ସାହିତ୍ୟରେ ପ୍ରଥମ କରି ୧୭୪୦ମସିହାରେ ରିଚାର୍ଡସନ ପାମେଲା ଉପନ୍ୟାସ ରଚନା କରିଥିଲେ । ଉପନ୍ୟାସର ଏକ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର

ଯୋଗାଯୋଗ :
କିଶୋର ଚନ୍ଦ୍ର ମହାନ୍ତ, ସ୍ନାତକୋତ୍ତର ଭାଷା ଓ ସାହିତ୍ୟ ବିଭାଗ, ଫକୀର ମୋହନ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ,ବ୍ୟାସବିହାର,ବାଲେଶ୍ୱର
Email: mohantakishorechandra9@gmail.com
ORCID ID: https://orcid.org/0009-0004-7696-8664

This is an open access journal, and articles are distributed under the terms of the Creative Commons Attribution Non Commercial Share Alike 4.0 License, which allows others to remix, tweak, and build upon the work non commercially, as long as appropriate credit is given and the new creations are licensed under the identical terms.

For reprints contact: *pracheepatrika@rediffmail.com*

ପ୍ରାପ୍ତି	ସମୀକ୍ଷିତ	ଗୃହୀତ	ପ୍ରକାଶିତ
୨.୮.୨୦୨୪	୧୦.୧୦.୨୦୨୪	୨୫.୧୧.୨୦୨୪	୧.୧୨.୨୦୨୪

ଏହି ପ୍ରବନ୍ଧକୁ କିପରି ଉଦ୍ଧୃତ କରିବେ : ମହାନ୍ତି, କିଶୋର ଚନ୍ଦ୍ର ଓ ବେହେରା, ତପନ କୁମାର; ୨୦୨୪ ।**ହଜାରେ ଚଉରାଶୀର ମା: ଆଧୁନିକ ଯୁଗଯନ୍ତ୍ରଣାର ଧ୍ୱନିପ୍ରତିଧ୍ୱନି** । ବାସ୍ତବତାର ପରିପ୍ରକାଶ ପ୍ରାଚୀ । ଭାଗ :୧୦, ସଂଖ୍ୟା : ୯, ପୃଷ୍ଠା :୪୬-୫୨ ।

ଦିଗ ରହିଲା, ଯଥା -କଥାବସ୍ତୁ, ଚରିତ୍ର ଚିତ୍ରଣ, ପରିବେଶ, ସଂଳାପ, ପୃଷ୍ଠଭୂମି ଶୈଳୀ ଇତ୍ୟାଦି ।

ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ସାହିତ୍ୟ ମାଧ୍ୟମରେ ଉପନ୍ୟାସର ଧାରା ଆମ ସାହିତ୍ୟକୁ ଆସି ବିଭିନ୍ନ ଭାଷାରେ ଅନୂଦିତ ହୋଇଛି । ସାଂପ୍ରତିକ ସମୟରେ ଅନୁବାଦର ଧାରା ହେଉଛି ଏକ ବଳିଷ୍ଠ ବିଭାଗ । ବିଶ୍ୱ ହେଉଛି ଅନୁବାଦର ବିଶ୍ୱ । ଏହି ଅନୁବାଦ ମାଧ୍ୟମରେ ଆଜି ବିଶ୍ୱର ମଣିଷ ମଣିଷ ମଧ୍ୟରେ, ଜାତିଜାତି ମଧ୍ୟରେ, ଦେଶଦେଶ ମଧ୍ୟରେ ପାରସ୍ପରିକ ସମ୍ବନ୍ଧ ରକ୍ଷାକାରୀ ଭୂମିକା ଗ୍ରହଣ କରିଚି । ଜ୍ଞାନ ବିଜ୍ଞାନର ବିସ୍ତାରିତ ଚେତନାକୁ ବିଶ୍ୱ ମଣିଷ ନିକଟରେ ଉପଲବ୍ଧି କରାଇବାର ଦାୟିତ୍ୱ ସ୍ୱତଃସ୍ଫୂର୍ତ୍ତ ଭାବରେ ଅନୁବାଦ ନିଜ ଉପରେ ସମର୍ପଣ କରିଚି । ଅନୁବାଦକ ସର୍ବଦା ବହୁଭାଷୀ ହୋଇଥାଏ । କାରଣ ସେ ଗୋଟିଏ ଭାଷାକୁ ଉତ୍ସ ଭାଷା ଏବଂ ଅନ୍ୟ ଭାଷା ଟିକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଭାଷା ରୂପେ ଗ୍ରହଣ କରି ଅନୁବାଦ କରିଥାଏ । ଏହି ଅନୁବାଦ ହୋଇପାରେ ଆକ୍ଷରିକ ବା ମର୍ମାନୁବାଦ । ପଣ୍ଡିତ ଗୋଦାବରୀଶ ମିଶ୍ର ଭିକ୍ଟୋର ହ୍ୟୁଗୋଙ୍କ 'ଲା ମିଜରେବଲ' ଉପନ୍ୟାସ ଅବଲମ୍ବନରେ 'ଅଭାଗିନୀ', ଚାର୍ଲସ ଡିକେନସଙ୍କର 'ଟେଲ ଅଫ୍ ଟୁ ସିଟିଜ' ଅବଲମ୍ବନରେ '୧୮୧୭' ଉପନ୍ୟାସ ବହୁ ପୂର୍ବରୁ ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ । ବର୍ତ୍ତମାନ କେବଳ ବିଦେଶୀ ଉପନ୍ୟାସ ନୁହେଁ ହିନ୍ଦୀ, ବଙ୍ଗଳା, ଅହମିୟା, ଗୁଜୁରାଟୀ, ମରାଠୀ ପ୍ରଭୃତି ଭାରତୀୟ ଭାଷାର ଉପନ୍ୟାସ ଆମ ଭାଷାରେ ଅନୂଦିତ ହୋଇପାରୁଛି । ଓଡିଆ ଅନୁବାଦକଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ବିଂଶ ଶତାବ୍ଦୀର ଏକ ପ୍ରଖ୍ୟାତ ଅନୁବାଦକ ଗୋବିନ୍ଦ ଚନ୍ଦ୍ର ସାହୁ ଅନୁବାଦ ମାଧ୍ୟମରେ ଅନେକ ଉପାଦାନ ଭରିଦେଇ ସାହିତ୍ୟର ବିଭାଗକୁ ଋଦ୍ଧିମନ୍ତ କରିଛନ୍ତି । ବିଭିନ୍ନ ଭାରତୀୟ ଭାଷାରୁ ଅନୁବାଦ କରି ଓଡିଆ ସାହିତ୍ୟରେ ସୁନାମ ଅର୍ଜନ କରିପାରିଛନ୍ତି । ତାଙ୍କଦ୍ୱାରା ଅନୂଦିତ ଅନେକ ପୁସ୍ତକ ମଧ୍ୟରୁ ବଙ୍ଗଳା କବି ମହାଶ୍ୱେତା ଦେବୀଙ୍କ 'ହଜାରେ ଚଉରାଶୀର ମା' ଉପନ୍ୟାସଟିକୁ ୨୦୦୦ ମସିହାରେ ଅନୁବାଦ କରି ୨୦୦୧ରେ ଓଡିଶା ସାହିତ୍ୟ ଏକାଡେମୀ ପୁରସ୍କାର ରେ ପୁରସ୍କୃତ ହୋଇଛନ୍ତି ।

ହଜାରେ ଚଉରାଶୀର ମା ଉପନ୍ୟାସଟି ଚାରିଗୋଟି ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ବିଭକ୍ତ, ଯଥା-ସକାଳ, ମଧ୍ୟାହ୍ନ, ଅପରାହ୍ଣ ଓ ସାୟାହ୍ନ । ନକ୍ସଲ ଆନ୍ଦୋଳନର ପୃଷ୍ଠଭୂମି ଉପରେ ଆଧାରିତ ହୋଇ ରଚିତ ଏଇ ଉପନ୍ୟାସ । ଯାହାର ରଚନା ଶୈଳୀ ହୋଇଛି ପଶ୍ଚାତ ପଟ ଦୃଶ୍ୟ ବା ଫ୍ଲାସବ୍ୟାକ୍ ଶୈଳୀ । ନକ୍ସଲ ଆନ୍ଦୋଳନରେ ବହୁ ଭାବରେ ଯୁବ ସମ୍ପ୍ରଦାୟ ପ୍ରଭାବିତ ହୋଇ ଗୋଟିଏ ନୂତନ ଆଦର୍ଶ ସ୍ଥାପନ କରିବାର ପ୍ରତିଜ୍ଞା କରିଥିଲେ । ଏହି ଆନ୍ଦୋଳନରେ ପ୍ରଭାବିତ ହୋଇ ପଶ୍ଚିମବଙ୍ଗର ଯୁବ ସଂପ୍ରଦାୟ ଅଧିକ ଯୋଗ ଦେଇଥିଲେ । ସେମାନଙ୍କ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଥିଲା ତଥାକଥିତ ସମାଜର ସଂଘଟିତ ବ୍ୟଭିଚାର, ଦୁର୍ନୀତି, ଅତ୍ୟାଚାର, ଲାଞ୍ଛନା, ହତ୍ୟାକାଣ୍ଡ ଆଦି ବିରୋଧରେ କିଛି ସଂସ୍କାର ଆଣିବା । ଯୁବକ ଗୋଷ୍ଠୀ ପ୍ରତିବାଦର ସ୍ୱର ଉତ୍‌ତୋଳନ କରିଥିବାରୁ ପ୍ରଶାସନ ତଥା ସ୍ୱାର୍ଥାନ୍ୱେଷୀ ପଦପଦବୀ ଧାରୀ ଏବଂ ଧନୀକ ଗୋଷ୍ଠୀ ସେମାନଙ୍କ ବିରୋଧରେ ଅମାନୁଷିକ ଆଚରଣପୂର୍ବକ ସେହି ଆନ୍ଦୋଳନକୁ ନିଷ୍ପ୍ରଭ କରିଦେବାକୁ ଚାହୁଁଥିଲେ । ଆବଶ୍ୟକ ସ୍ଥଳେ ସେମାନଙ୍କୁ ଅତି ନୃଶଂସ ଭାବରେ ହତ୍ୟା କରିବାକୁ ପଛାଉନଥିଲେ । ମାତ୍ର ସେହି ମୁକ୍ତିକାମୀ ସ୍ୱାଧୀନଚେତା ସମାଜ ସୁଧାରକ ଯୁବଗୋଷ୍ଠୀ ନକ୍ସଲ ମାନଙ୍କ ମାଧ୍ୟମରେ ସମାଜକୁ ସୁରକ୍ଷିତ ଓ ଶୃଙ୍ଖଳିତ କରି ନ୍ୟାୟ ଦେବା ସହ ସୁସ୍ଥ ସମାଜ ଗଠନ କରିବାର ଇଚ୍ଛା ପୋଷଣ କରିଥିଲେ । ସାଧାରଣ ଜନତାଙ୍କ ସ୍ୱାର୍ଥପାଇଁ ମୃତ୍ୟୁ ସହିତ ଜୀବନକୁ ଉତ୍ସର୍ଗ କରିଦେଇଥିଲେ । ବ୍ରତୀ ଚାଟାର୍ଜୀର ପିତା ଦିବ୍ୟନାଥ ଚାଟାର୍ଜୀ ନିଜର ସମ୍ମାନ ଓ ସ୍ୱାର୍ଥପାଇଁ ନିଜ ମୃତପୁତ୍ରକୁ ନିଜର ବୋଲି ପରିଚୟ ଦେବାକୁ କୁଣ୍ଠିତ ।

୧. ନାରୀ ଅସହାୟତାବୋଧ :

ଉପନ୍ୟାସରେ ଦେଖାଯାଇଛି ଯେ ମଣିଷର ସବୁ ଥାଇ ମଧ୍ୟ କିପରି ନିଜକୁ ସବୁ କ୍ଷେତ୍ରରୁ ବଂଚିତ ହେବାକୁ ପଡେ ତା ସହ ନିଜର କୌଣସି ଗୁରୁତ୍ୱ ନ ଥିବା ଉପଲବ୍ଧି କରିପାରେ । ସେହିପରି ଯାହାର କେହି ବା କିଛି ନ ଥାଏ ସେ ମଧ୍ୟ ସଦା ଅସହାୟହୋଇ ରହିଥାଏ । ସମଗ୍ର ଉପନ୍ୟାସରେ ଦୁଇଟି ପରିବାରର ଚିତ୍ର ଏହି ଧରଣର ଦେଖିବାକୁ ମିଳିଛି । ଗୋଟିଏ ବ୍ରତୀ ଚାଟାର୍ଜୀର ପରିବାର ଓ ଅନ୍ୟଟି ରମୁର ପରିବାର । ବ୍ରତୀ ଚାଟାର୍ଜୀର ପିତା ଯଥେଷ୍ଟ ଧନସମ୍ପତି ଓ ଖାତିର ଥାଇ ମଧ୍ୟ ବ୍ରତୀ ସବୁଥିରୁ ବଂଚିତ ହୋଇ ରହୁଥିଲା । ପରିବାରର ଅନ୍ୟ ସନ୍ତାନ ମାନଙ୍କ ପରି ତାର ସେପରି କୌଣସି ଅଧିକାର ସାବ୍ୟସ୍ତ କଲାଭଳି କିଛି ନ ଥିଲା । ବରଂ ପିତାଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟିରେ ସେ ଜଣେ ବିଦ୍ରୋହୀ । ସେହିପରି ବ୍ରତୀର ମା ମଧ୍ୟ ଜଣେ ସେହି ପରିବାରର ସଦସ୍ୟ ହୋଇ ମଧ୍ୟ ନିଜର ଅଧିକାର ଜାହିର କରିପାରୁନଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି । ଗୋଟିଏ ପଟରେ ବିବାହ କରିଥିବା ସ୍ୱାମୀ ନିକଟରୁ ପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଧିକାର ପାଇନଥିବା ବେଳେ ଅନ୍ୟପଟରେ ନିଜ ପୁଅ ପ୍ରତି ମଧ୍ୟ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ କରି ପାରିନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ବ୍ରତୀର ମୃତ୍ୟୁ ପରେ ସେ ଦିନକୁଦିନ ନିଜକୁ ଅଧିକ ଅସହାୟ ମନେକରିଛି । ସେହିପରି ରମୁର ମୃତ୍ୟୁରେ ମଧ୍ୟ ରମୁର ମା, ଭଉଣୀ, ବାପ ଯେପରି ଦୟନୀୟ ଅବସ୍ଥାର ସମ୍ମୁଖୀନ ହୋଇଛନ୍ତି ତାହା ଅତ୍ୟନ୍ତ ଦୁଃଖର ବିଷୟ । ସେମାନେ ପୁତ୍ର ଶୋକରେ ନିଜ ଜୀବନକୁ ହାରି ଦେବା ପାଇଁ କହିଛନ୍ତି,ତେଣୁ ସେଠାରେ କୁହାଯାଇଛି- "ସମୟ ଶୋକ ଉପରେ କେବଳ ମାଟି ଅଜାଡି ଚାଲିଥାଏ । ସମୟ ଜାହ୍ନବୀ ଶୋକ ହେଉଛି କୂଳ ।"(୧) ।

୨. ଦରିଦ୍ର ପରିବାରର ଅସହାୟତା :

ଧରାପୃଷ୍ଠରେ ଜନ୍ମ ଗ୍ରହଣ କରିବା ମାତ୍ରେ କିଛି ନା କିଛି କର୍ତ୍ତବ୍ୟ କରିବା ଓ ଆହାର ପାଇବା । ମାତ୍ର ଭାଗ୍ୟର ବିଡମ୍ବନା

ହେତୁ ସମସ୍ତଙ୍କ ଜୀବନ ସମାନ ଭାବରେ ଗତି କରିନଥାଏ । କିଏ ଧନୀକ ଗୋଷ୍ଠୀରେ ଜନ୍ମ ଗ୍ରହଣ କରିଥିବାବେଳେ ଅନ୍ୟ କେହି ଦୀନହୀନ ଦରିଦ୍ର ପରିବାରରେ ଜନ୍ମ ଗ୍ରହଣ କରି ମୁଠାଏ ଖାଇବାକୁ ନ ପାଇ ଅନାହାରରେ ଦିନ କଟାଏ । ରମୁର ପରିବାରରେ ପିତାମାତା ଭଉଣୀ ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ପିତାର ରୋଜଗାରରେ ଘର ଚଳିନପାରିବାରୁ ବାଧ୍ୟହୋଇ ରମୁ ନିଜର ସ୍କଲାରସିପ ଘରକୁ ଦେଇ ପରିବାରକୁ ଚଳାଇବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିଛି । ପିତା ନିଜ ରୋଜଗାର ମୁତାବକ ବଡ ଭଉଣୀକୁ ପାଠପଢାରୁ ମଧ୍ୟ ବିରତି ଦେବାକୁ ପରାମର୍ଶ ଦିଅନ୍ତି । ରହିବାକୁ ଚାଳଛପର ଘର ଖାଇବାକୁ ଦି ମୁଠା ପାଉନଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି ପୁଣି ବଡ ହେବାର ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖିବା ନିରର୍ଥକ । ରମୁର ଉଦ୍ୟମ ଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ସେ ବୁଝିଛି ଦରିଦ୍ର ଘରେ ଜନ୍ମ ହେବା ପାପ ନୁହେଁ ଦରିଦ୍ର ହୋଇ ମରିବାଟା ପାପ । ଯେତେବେଳେ ଜଣେ ସ୍କଲାରସିପ ପାଇ ଘର ଚଳାଉଥିବା ଛାତ୍ରର ମୃତ୍ୟୁ ଘଟେ । ସେତେବେଳେ ଯେ ସେ ଘରର ଅବସ୍ଥା କଣ ହୁଏ ସେମାନଙ୍କ ଉପରେ କଣ ଘଟେ ସେଇଟା କେବଳ ସେମାନଙ୍କୁ ହିଁ ଜଣା । ଗୋଟିଏ ପଟେ ପୁତ୍ରକୁ ହରାଇଥିବା ମା'ର ଦୁଃଖ ଅନ୍ୟପଟେ ପିତାର ଚାଳରେ ଛପର ହୋଇ ପାରିନାହିଁ କି କାନ୍ଥରେ ଲିପାପୋଛା ହୋଇପାରିନି । ଭଙ୍ଗା କୁଡିଆଟି ଜରାଜୀର୍ଣ୍ଣ ବେଶ ଧାରଣ କରିଛି । ଏପରିକି ରମୁ ଭଉଣୀକୁ କୌଣସି ସ୍ଥାନରେ କାମଟିଏ ମଧ୍ୟ ମିଳିନି । ସମାଜ ସେମାନଙ୍କୁ ଦେଖିଛି ଭିନ୍ନ ଦୃଷ୍ଟିରେ । ସେମାନେ ସେମିତି ଚିରଦିନ ପାଇଁ ସେହିପରି ଅବହେଳିତ ହୋଇ ରହିଯାଇଛନ୍ତି । ତେଣୁ ସେମାନେ ନିଜ ଜୀବନ ଅଭିଶପ୍ତ ମନେ କରି କହିଛନ୍ତି "ମାଇପି ଜୀବନ କଇଁଚ ପରି ସେ ମଲେ ତରିଯିବ" ।(୨) । ଠିକ୍ ସେହିପରି ରାମଚନ୍ଦ୍ର ବେହେରାଙ୍କ ଅଭିନୟର ପରିଧି ଉପନ୍ୟାସରେ ମଧ୍ୟ ସମାନ ଚିତ୍ର ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ । ଦେବ ଆଚାର୍ଯ୍ୟ ଯେତେବେଳେ ନିଃସ୍ୱ ହୋଇଯାଇଛି ସେତେବେଳେ ତାର ପରିବାର ପ୍ରତିପୋଷଣ କରିବାରେ ଏହିଭଳି ଅକ୍ଷମ ହୋଇଛି । ଏଠାରେ ରମୁ ଘର ଚଳାଇବାର ପ୍ରତିବଦ୍ଧ ସାଜିଛି ଠିକ୍ ସେହିପରି ସେଠାରେ ମଧ୍ୟ ଦେବ ଆଚାର୍ଯ୍ୟର ପୁତ୍ର ବାବୁଲା ଘର ଚଳାଇବାର ସଂକଳ୍ପ ନେଇଛି । ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦରିଦ୍ର ପରିବାରରେ ଏହିପରି ଘଟଣାମାନ ଅଳ୍ପବହୁତ ପରିମାଣରେ ଅନୁଭୂତ ହୋଇଥାଏ ।

୩. ମାତୃ ହୃଦୟର ବିଳାପ :

ପ୍ରତ୍ୟେକ ପରିବାରର ପିତାମାତାଙ୍କ ସନ୍ତାନ ତାଙ୍କପାଇଁ ଅମୂଲ୍ୟ ସମ୍ପଦ । ଦୁନିଆରେ କୁପୁତ୍ର ଜନ୍ମଗ୍ରହଣ କରିପାରନ୍ତି କିନ୍ତୁ ଜଣେ ମାତା କଦାପି କୁମାତା ହୋଇପାରେନା । ନାରୀର ପୂର୍ଣ୍ଣତା ଲାଭକରେ ମାତୃତ୍ୱରେ । ଦଶମାସ ଦଶଦିନ ଗର୍ଭରେ ଧରି ସେ ଯେଉଁ ସନ୍ତାନଟିଏ ଜନ୍ମ ଦେଇଥାଏ ସେ କେବେ ହେଲେ ଖରାପ ହୋଇପାରିନଥାଏ । ପରିସ୍ଥିତିର ଚାପରେ ପଡି ବା କିଛି ନୂଆ କରିବାର ପ୍ରୟାସ କରି ସେ ଖରାପ ହୋଇଥାଏ । ମାତ୍ର ସମାଜ ତାକୁ ମାନିବାକୁ କେତେ ଦୂର ଆଗ୍ରହୀ ? ସମାଜରେ ଘଟୁଥିବା କୁକର୍ମ, ବିରୋଧରେ ଯିଏ ସ୍ୱର ଉତ୍ତୋଳନ କଲା ସେ ହେଲା ଏଠାରେ ଦୋଷୀ । ସୁଜାତାଙ୍କ ଦୁଇଟି ପୁଅ ଓ ଦୁଇଟି ଝିଅ ମଧ୍ୟରୁ ତା ବାପାଙ୍କ ସପକ୍ଷରେ କେବଳ ତିନିଜଣ ଥିବାବେଳେ ତାଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ଏକମାତ୍ର ସାନପୁଅ ବ୍ରତୀ ଥିଲେ । ମା ଆଖିରେ ସମସ୍ତେ ସମାନ, କିନ୍ତୁ ଯିଏ ସାନ ସେ ଅଧିକ ସ୍ନେହ,ଶ୍ରଦ୍ଧାର ଅଧିକାରୀ ହୋଇଥାଏ । ସେହିପରି ଏଠାରେ ବ୍ରତୀ ସୁଜାତାଙ୍କ ଠାରୁ ସେ ସୌଭାଗ୍ୟ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଛି । ଯେତେବେଳେ ସେ ପୋଲିସ୍ ଦ୍ୱାରା ଗୁଳିବିଦ୍ଧ ହୋଇ ମୃତ୍ୟୁବରଣ କରିଛି, ସେ ଅଶୁଭ ମୁହୂର୍ତ୍ତକୁ ଜୀବନ ଦୀପ ଲିଭିବା ଯାଏ ଭୁଲିପାରି ନାହାନ୍ତି । ଏପରିକି ତା ଶୋଇବା ଘରେ ପ୍ରତିଦିନ ବିଛଣାକୁ ଝାଡି , ଲୁଗାପଟା ସାଇତି ରଖିଛନ୍ତି । ବ୍ରତୀ ମଧ ଦଶମ ପଢୁଥିବା ବେଳେ 'ମୋ ମାଆ' ବିଷୟରେ ରଚନା ଲେଖିଛି । ରମୁର ମାଆ ମଧ୍ୟ ରମୁର ମୃତ୍ୟୁରେ ଖୁବ୍ ଭାଙ୍ଗି ପଡିଛନ୍ତି । ପରିବାରର ଏକମାତ୍ର ପୁତ୍ର ସନ୍ତାନକୁ ରମୁ ମା ପ୍ରତି କ୍ଷଣରେ ମନେ ପକାଇ ଅଶ୍ରୁପାତ କରିଛନ୍ତି । ରମୁ ଥିଲା ତା ପରିବାର ପାଇଁ ଅନ୍ଧର ଲଉଡି । ସୁଜାତା ମଧ୍ୟ ସେହିପରି ନିଜ ପ୍ରାଣଧନ ବ୍ରତୀ ବିରହରେ ନିରନ୍ତର ଲୁହ ଗଡାଇଛନ୍ତି । ଆଉ ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖୁଛନ୍ତି ଯେ, ବ୍ରତୀ ହାତରେ 'ଶିଶୁ' ବହି ଧରି ଘରେ ବୁଲି ବୁଲି ପଢୁଛି । ମାତା ସୁଜାତାଙ୍କ ମନେପଡିଯାଉଛି-

"ଅନ୍ଧାର ରାତିରେ ଚାଲିଗଲୁ ତୁହି,
ଅନ୍ଧାରେ ଫେରିଆ ଚୁପ୍‌ଚାପ୍ ତୁହି ।
ତୋତେ କେହି ଦେଖି ପାରିବେ ତ ନାହିଁ,
କେବଳ ତାରାକୁ ରହିଥିବ ଚାହିଁ ।"(୩) ।

୪.ସମକାଳୀନ ଯୁଗଯନ୍ତ୍ରଣା :

କୁହାଯାଏ ଯେ ଯୁବ ତେଜିଲେ ଦେଶ ତେଜେ । କାରଣ ଯୁବକମାନଙ୍କ ରକ୍ତ ଅଧିକ ଗରମ ଥାଏ । ସେମାନେ କୌଣସି ପ୍ରକାର ଅନ୍ୟାୟ, ଅତ୍ୟାଚାର, ଦୁର୍ନୀତିକୁ ସହ୍ୟ କରି ପାରନ୍ତି ନାହିଁ । ବିଦ୍ରୋହୀ ମନ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ବିରୋଧ କରେ, ଆଉ ଦେଖାଦିଏ ଆନ୍ଦୋଳନ, ଧର୍ମଘଟ । ମାତ୍ର ଅନେକ ସମୟରେ ଏହି ଯୁବକମାନଙ୍କୁ ଦମନ କରିବା ଲାଗି ପୋଲିସ୍ ଲାଠିମାଡ, ଗୁଳିଚୋଟ , ଲୁହାବୁହା ଗ୍ୟାସ୍‌ର ପ୍ରୟୋଗକୁ ଆପଣାଇଥାଏ । ଏଥିରେ ପୋଲିସ୍ କେତେକାଂଶରେ ସଫଳ ହୋଇଥିବା ବେଳେ ଅନ୍ୟ କେତେକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଯୁବକମାନଙ୍କ ଜିତ୍ ହୋଇଥାଏ ଏବଂ ପୋଲିସ୍ ପ୍ରଶାସନ ତାଙ୍କ ଆଗରେ ହାର୍ ମାନି ନେଇଥାଏ । କୌଣସି ନୂତନତ୍ୱ ଆଣିବାକୁ ହେଲେ ଅନେକ ଦୁଃଖ , କଷ୍ଟ ଯନ୍ତ୍ରଣା ଭୋଗ କରିବାକୁ ପଡେ । ଏହି ଉପନ୍ୟାସରେ କଥାକାର ଦେଖାଇଛନ୍ତି ଯେ, ବ୍ରତୀର ପିତା ଦିବ୍ୟନାଥଙ୍କ ଅତ୍ୟାଚାର ଫଳରେ ଘରେ କିପରି ଅଶାନ୍ତିର ଝଡ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଛି, ବ୍ରତୀ ତାହାକୁ ବିରୋଧ

କରିଛି । ନିଜ ଘରଠାରୁ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିବା ଅନ୍ୟାୟ, ଅତ୍ୟାଚାର, ଭଳି ସମାଜରେ ଘଟୁଥିବା ଘଟଣାକୁ ହସ୍ତକ୍ଷେପ କରିବାକୁ ହୋଇଛି ଶତ ଚେଷ୍ଟିତ । ମାତ୍ର ତାର ପରିଣାମ ହୁଏ ଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର । ଜୀବନକୁ ବାଜି ଲଗାଇ ଦେଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ସେମାନେ ସମାଜକୁ ବଦଳାଇବାରେ ସମର୍ଥ ହୋଇ ପାରିନାହାନ୍ତି । ସମାଜକୁ ସୁଧାରିବାକୁ ଯାଇ ବ୍ରତୀ ଚାଟାର୍ଜୀ , ରମୁ ,ପାର୍ଥ , ଲାଲଟୁ , ବିଜିତ୍ ସମସ୍ତେ ହୋଇଛନ୍ତି ପୁଲିସ୍ ଗୁଳିର ଶିକାର । ଏମାନେ ନିହତ ହେବା ସହ କମ୍ କଷ୍ଟବରଣ କରି ନାହାନ୍ତି । ଜେଲରେ ନଖ ମୁନରେ ଛୁଂଚି ଖେଂଚିବା , ଗାଡିରେ ଘୋଷାରି ଘୋଷାରି ରକ୍ତାକ୍ତ କରି ମାରିବା ।ଠିକ୍ ସେହିପରି ନନ୍ଦିନୀ ଝିଅଟିଏ ହୋଇଥିଲେ ବି ତାକୁ ଜେଲ୍ ନେଇ ସିଗାରେଟ୍ ଚେଙ୍କା,ହଜାର ଦୁଇହଜାର ଭୋଲ୍ଟର ଲାଇଟ ଆଖିରେ ପକାଇବା । ବ୍ରତୀ ସହ ଅନ୍ୟମାନେ ଯେପରି ଯନ୍ତ୍ରଣା ପାଇଛନ୍ତି ସଚ୍ଚିରାଉତଙ୍କ ବାଜିରାଉତ ସେହିଭଳି ଗୁଳିଚୋଟରେ ମୃତ୍ୟୁବରଣ କରିଥିଲା ।

୫. ନକ୍ସଲ ଆନ୍ଦୋଳନରେ ଅଂଶଗ୍ରହଣ :

ଭାରତୀୟ ଶାସନ ବ୍ୟବସ୍ଥା ରାଜତନ୍ତ୍ରରୁ ପରିବର୍ତ୍ତିତ ହୋଇ ଗଣତନ୍ତ୍ର ଶାସନରେ ପରିଣତ ହୋଇଛି । ମାତ୍ର ଶାସନର ଚିତ୍ର ବଦଳିନି । ସମୟ ବଦଳିଛି ରାଜା ରାଜୁଡାମାନେ ଏ ଦେଶରୁ ଚାଲିଯାଇଛନ୍ତି କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କ ସ୍ଥାନରେ ଆସିଛନ୍ତି ଦେଶୀୟ ଶାସକ । ଏମାନେ ସେହି ବିଦେଶୀ ଶାସକ ବା ରାଜାରାଜୁଡା ମାନଙ୍କଠାରୁ କୌଣସି ଗୁଣରେ କମ୍ ନୁହନ୍ତି । ନିଜେ ନିଜର ଶାସକ କହି ଡିଣ୍ଡିମ ପିଟୁଥିବା ବେଳେ ସାଧାରଣ ମଣିଷଟିଏ ଆଜି ବି ଅବହେଳିତ, ନିଷ୍ପେସିତ ହୋଇ ରହୁଛି । ତେଣୁ ସେମାନେ ବାଧ୍ୟ ହୋଇ ନକ୍ସଲମାନଙ୍କ ସହ ମିଶି ଶାସନବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ସୁଧାରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟିତ ହେଉଛନ୍ତି । ଏଠାରେ ମଧ୍ୟ ଦେଖାଦେଇଛି ଯେ, କଲିକତାରେ ଯେତେବେଳେ ଶାସନ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଦୁର୍ନୀତି ଚରମ ସ୍ତରକୁ ଗତି କରିଛି ସାଧାରଣ ଜନତାଙ୍କ ଜୀବନ ଦୁର୍ବିସହ ହୋଇ ପଡିଛି । ଏହି କୁଶାସକ ତଥା ସ୍ୱାର୍ଥାନ୍ୱେଷୀ ପଦପଦବୀ ଧାରୀ ଏବଂ ଧନୀକ ଗୋଷ୍ଠୀମାନଙ୍କ ବିରୋଧରେ ସ୍ୱରୋତ୍ତଳନ କରି ଏହି ସାଧାରଣ ଜନତାମାନେ ବିଫଳ ହୋଇଛନ୍ତି । ବରଂ ନିଜର ପ୍ରାଣକୁ ହରାଇଛନ୍ତି । ଠିକ୍ ସେହିପରି ସମାଜକୁ ସୁଧାରିବାକୁ ଯାଇ ଯକ୍ଷ, ଦାମା ଗଉଡ, ଶକୁନ୍ତଳା ପ୍ରଭୃତି କଣ୍ଡୁଆ ଗ୍ରାମର ବାସିନ୍ଦାମାନେ ଏହି ନକ୍ସଲ ମାନଙ୍କ ସହଯୋଗ ଦେଇଥିବାର ଚିତ୍ର ଆମେ ଶାନ୍ତନୁ କୁମାର ଆଚାର୍ଯ୍ୟଙ୍କ ଶକୁନ୍ତଳା ଉପନ୍ୟାସରେ ମଧ୍ୟ ଦେଖିବାକୁ ପାଇଥାଉ । ସେଠାରେ ଯେପରି ଭେଣ୍ଡାଟୁ ସତ୍ୟ ନାରାୟଣ ଦାୟିତ୍ୱ ଗ୍ରହଣ କରିଛନ୍ତି । ଏଠାରେ ମଧ୍ୟ ଏହି ବ୍ରତୀ, ରମୁ, ପାର୍ଥ, ବିଜିତ, ଲାଲଟୁ ଯୋଗଦେଇ ସଂଗଠନକୁ ଅଧିକ ସୁଦୃଢ କରିବାକୁ ମନୋବଳାଇଥିଲେ । ଶାସନ ବ୍ୟବସ୍ଥା ବଦଳିଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଶାସନର ଚିତ୍ର ବଦଳିନଥାଏ । ଏହା ନାଟ୍ୟକାର ରତ୍ନାକର ଚଇନି ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କ 'ଅଥଚ ଚାଣକ୍ୟ' ନାଟକରେ ଦର୍ଶାଇଛନ୍ତି । ଶାନ୍ତନୁ ଆଚାର୍ଯ୍ୟ ଏହି ଶାସକମାନଙ୍କୁ ନେଇ କହିଛନ୍ତି "ଦେଶ ସ୍ୱାଧୀନତା ହାସଲ କଲାପରେ ମଧ୍ୟ ଆଜିବି ନାରୀ ଧର୍ଷିତା,ଅବହେଳିତ ହେଉଛି ଏବଂ ରାଜନୀତିର ପଶାପାଲିରେ କ୍ଷମତାସୀନ ହୋଇ ଏକଚାଟିଆ ଶାସନ କରିବାର ପଦକ୍ଷେପ । ନିଜକୁ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ କରିବା ଲାଗି ଅନ୍ୟକୁ ମଧ୍ୟ ବଦନାମ କରାଯାଇଥାଏ ।" (୪) ।

୬. ଧର୍ମ ନାମରେ ଭଣ୍ଡାମି :

ପରିବାର ତଥା ସମାଜକୁ ଶାନ୍ତ ଶୃଙ୍ଖଳ କରି ରଖିବା ନିମନ୍ତେ ଦିଅଁ ପୂଜା ବା ଭଗବାନଙ୍କ ନାମ ସ୍ମରଣ କରିଥାନ୍ତି । ମାତ୍ର ସମୟେ ସମୟେ ଏହି ଭଗବାନଙ୍କ ବାଣୀକୁ ନେଇ ଧର୍ମଯାଜକ ପୁରୋହିତ ମଠମହନ୍ତ ମାନେ ବ୍ୟବସାୟରେ ମଧ୍ୟ ପରିଣତ କରିଦିଅନ୍ତି । ସେଠି ଆଉ ଈଶ୍ୱରଙ୍କ ସତ୍ତା ଅନୁଭୂତ ହୁଏନାହିଁ, ତାହା ହୋଇଥାଏ ବ୍ୟବସାୟିକ କୈନ୍ଦ୍ରିକ । ସେମାନେ ନିଜେନିଜକୁ ଭଗବାନଙ୍କ ପ୍ରତିନିଧି ରୂପେ ପରିଚୟ ସୃଷ୍ଟି କରାନ୍ତି । ଏହି ଉପନ୍ୟାସରେ ସ୍ୱାମିଜୀ ବୋଲି ଜଣେ ମହନ୍ତଙ୍କୁ ବିଶ୍ୱାସ ମିଃ କାପୋଡିଆ, ମିସ୍ କାପୋଡିଆ, ମଲିମିତ୍ର, ଯୀଶୁମିତ୍ର ନିଜର ଜୀବନକୁ ସମର୍ପି ଦେଇଛନ୍ତି । ଏପରିକି ସୁଜାତାଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ସେମାନେ ଧର୍ମ ବଦଳାଇବାକୁ ପ୍ରଲୋଭନ ଦେଖାଇଛନ୍ତି, ସେମାନେ କହିଛନ୍ତି ଧର୍ମର ଆବଶ୍ୟକତା କଣ ? ମନ୍ଦିର ମସଜିଦ ପ୍ରଭୃତି ପୋଡି ଜାଳିଦିଅ । ସ୍ୱାମୀଜୀଙ୍କୁ ଅନୁସରଣ କର ସେ ଜୀବନ ଈଶ୍ୱର । ସ୍ୱାମିଜୀ ନିଜେ ମଧ୍ୟ କହୁଛନ୍ତି "ମୃତ୍ୟୁ କହିଲେ କିଛି ନାହିଁ । ଶରୀର ଆପଣଙ୍କର ମରିଯିବ । ସ୍ୱର୍ଗରେ ଆପଣମାନଙ୍କ ଆତ୍ମା ପରସ୍ପରକୁ ଭେଟିବେ ।" ଆହୁରି ମଧ୍ୟ ସ୍ୱାମିଜୀ କହନ୍ତି "ହୀରା ହେଉଛି ଆତ୍ମାର ପବିତ୍ରତାର ପ୍ରତୀକ ।"(୫) । ତାଙ୍କର ଆଦର୍ଶ ସମସ୍ତେ ଡାଇମଣ୍ଡ ପିନ୍ଧିବାକୁ ହେବ ।

ଏହି ଧର୍ମକୁ ଆଶ୍ରୟ କରି ଲୁଣ୍ଠନ, ହତ୍ୟା ଆଦି କର୍ମ କରିଥିବା ବାବାଙ୍କ ଉଦାହରଣ ଯଥେଷ୍ଟ ରହିଛି । ଫକୀରମୋହନଙ୍କ 'ଧୂଳିଆ ବାବା'ରେ ମଠମହନ୍ତ ଯେମିତି ନିଜର କରାମତି /ଅଲୌକିକ ଶକ୍ତି ଦେଖାଇବାକୁ ଯାଇ ମୃତ୍ୟୁମୁଖରେ ପଡିଥିଲେ । ଠିକ୍ ସେହିଭଳି 'ଛ' ମାଣ ଆଠଗୁଣ୍ଠ' ଉପନ୍ୟାସରେ ମଧ୍ୟ ବାବାଜୀ ଲଳିତ ଦାସ ଧର୍ମ ଶିକ୍ଷା ଦେଉଦେଉ ମରୁଆକୁ ନେଇ ପଳାଇ ଯାଇଛି । ସୁରେନ୍ଦ୍ର ମହାନ୍ତିଙ୍କ 'ଅନ୍ଧ ଦିଗନ୍ତ' ଉପନ୍ୟାସରେ ମଧ୍ୟ ଲଳିତ ଦାସ ବାବାଜୀ ଆଗତ ଭବିଷ୍ୟତ ବିଷୟରେ ନିଧି ଦାସଙ୍କୁ ସୂଚେଇ କହିଛନ୍ତି "ଦେଶ ସ୍ୱାଧୀନ ହେବାକୁ ଆହୁରି ବହୁତ ଡେରି ଅଛି । ମଣିଷ କେବେ ସ୍ୱାଧୀନ ହୁଏନାହିଁ,ଖାଲି କ୍ଷମତା ଅଦଳବଦଳ ହୋଇଥାଏ ।"(୬)ସ୍ୱାମୀଜୀଙ୍କ ଚେଲା ଭାବରେ ଯେଉଁମାନେ ନିଜକୁ ଦୃଢ ଭାବରେ କହୁଛନ୍ତି ସେହିମାନେ ସୁରା ଶାକୀର ପ୍ରାଧାନ୍ୟ ଦେଇଛନ୍ତି । ପାର୍ଟିକ୍ଲବରେ ଯୋଗ

ଦେଇ ରମ୍,ହୁଇସ୍କି ଆଦି ପାନ କରିଛନ୍ତି । ଏହି ମଦ୍ୟପାନର ଚିତ୍ର ମଧ୍ୟ ଆମେ ଜଗନ୍ମୋହନ ଲାଲାଙ୍କ ବାବାଜୀ ନାଟକରେ ମଧ୍ୟ ଦେଖିବାକୁ ପାଇବା,ମଠ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରି ସେଠାରେ ମଧ୍ୟ ସେମାନେ ପାର୍ଟି କରିଛନ୍ତି । ଯଶୁ ଭଟ୍ଟାଚାର୍ଯ୍ୟ ମୁଖରେ ନାଟ୍ୟକାର କହିଛନ୍ତି "ମଦ୍ ନା ହଲେ କି ଆମୋଦ ହୟ । କାଲ୍ ଆମାଦେର ଖୁବ୍ ହୟେଛିଲ, ଆପନି ଛିଲେନ କୋଥାୟେ ? ଶନିବାରେର ରାତଟା ବ୍ରିଥାୟ କାଟାଲେନ ।"(୭) ।

୭. ବିଶ୍ୱାସ ଘାତକତାର ଶିକାର :

କୁହାଯାଏ ବିଶ୍ୱାସ ମୂଳରେ ଏ ସାରା ଜଗତ, ବିଶ୍ୱାସରେ ବିଷ ଖାଇଲେ ହଜମ ହୁଏ ମାତ୍ର ଅବିଶ୍ୱାସରେ ଅମୃତ ଖାଇଲେ ମଧ୍ୟ ଅଜୀର୍ଣ୍ଣ ସୃଷ୍ଟି କରେ । କିନ୍ତୁ ଏହି ବିଶ୍ୱାସ ପୁଣି କେବେ ଘାତକରେ ପରିଣତ ହୋଇଯାଏ । କାହାରିକୁ ବି ଅନ୍ଧ ଭାବରେ ବିଶ୍ୱାସ କରିବା ଉଚିତ୍ ନୁହେଁ । ଯୁବକ ଗୋଷ୍ଠୀ ଯେଉଁ ବିଶ୍ୱଭାଜନ କରି ପାରିଥିଲେ, ତାହା କାଳକ୍ରମେ ବିଶ୍ୱାସଘାତକତାର ସମ୍ମୁଖୀନ ହେବାକୁ ପଡିଛି । ଅନିନ୍ଦ୍ୟ, ବ୍ରତୀ, ରମୁ, ବିଜିତ୍, ପାର୍ଥ, ଲାଲଟୁ ନନ୍ଦିନୀ ଏକ ସଙ୍ଗଠନ କରି ଅନ୍ୟାୟ, ଅତ୍ୟାଚାର ବିଦ୍ରୋହକୁ ଦମନ କରିବାକୁ ପଦକ୍ଷେପ ନେଇଥିଲେ; ମାତ୍ର ଏହି ଦଳର ଅନିନ୍ଦ୍ୟ ବିରୋଧୀ ଦଳ ଲୋକଙ୍କ ସହ ସମ୍ପର୍କ ସ୍ଥାପନ କରି ସବୁ ଗୁପ୍ତ ସୂତ୍ରରେ ସେମାନଙ୍କୁ ଖବର ଦେଇଛି, ଫଳରେ ଏମାନେ ସଫଳ ହେବା ବଦଳରେ ଅନିନ୍ଦ୍ୟକୁ ଛାଡି ବାକି ସମସ୍ତେ ସଂଗ୍ରାମରେ ଧରାପଡି ନିଜ ନିଜକୁ ଏକ ନିରୀହ ପଶୁ ପରି ଯୂପକାଠରେ ବଳି ପଡି ଯାଇଛନ୍ତି । ତାଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ଘଟିଛି ଦୟନୀୟ ଭାବରେ । ରମୁର ଦେହରେ ଥିଲା ସତେଇଶଟି କ୍ଷତ ଚିହ୍ନ ଓ ବିଜିତ୍‌ର ଶରୀରରେ ଥିଲା ଷୋହଳଟି । ଲାଲ୍‌ଟୁର ଅନ୍ତନାଡି କାଢି ସେଥିରେ ତାକୁ ଗୁଡାଇ ଦିଆଯାଇଥିଲା ।

୮. କୂଟନୈତିକ ସମ୍ପର୍କ :

ବିଶ୍ୱାସଘାତକ ଭଳି କୂଟନୈତିକ ସମ୍ପର୍କ ମଧ୍ୟ ବେଶ୍ କ୍ଷତିକାରକ । କିଛି କିଛି ସମ୍ପର୍କ ଲୋକ ଦେଖାଣିଆ ହୋଇଥିବା ବେଳେ ବାସ୍ତବରେ ତାହା ସେପରି ଦୃଢ ସମ୍ପର୍କ ରହି ନ ଥାଏ । ଏହି ଉପନ୍ୟାସରେ ଦିବ୍ୟନାଥ ଚାଟାର୍ଜୀ ନିଜେ ବ୍ରତୀର ବାପା ହୋଇ ମଧ୍ୟ କେବେହେଲେ ବ୍ରତୀକୁ ସ୍ନେହ ଆଦର କରିବା ଦେଖା ଦେଇନି ବରଂ ତାକୁ ଲବଣୀ ପିତୁଳା ମାଆର ପୁଅ ବୋଲି ଆଖ୍ୟା ଦେଇଛନ୍ତି । ସନ୍ତାନ-ଆକାଂକ୍ଷୀ ହୋଇ ସନ୍ତାନ ଜନ୍ମ କରାଇନେବାକୁ ସୁଜାତାକୁ ବାଧ କରି ମଧ୍ୟ ପିଲାମାନଙ୍କ ଭିତରେ ପାତର ଅନ୍ତର ସୃଷ୍ଟି କରିଥାନ୍ତି । ବ୍ରତୀର ମୃତ୍ୟୁରେ ମର୍ମାହତ ହେବା ପରିବର୍ତ୍ତେ ନିଜର ସମ୍ମାନ, ପ୍ରତିପତ୍ତି , ଖ୍ୟାତିକୁ ଆଖି ଆଗରେ ରଖି ବ୍ରତୀର ନାମକୁ ଗୋପନ କରିବାକୁ ଲାଂଚ ଦେଇଛନ୍ତି । ଏପରିକି ନିଜ ପୁଅକୁ ଶେଷ ଦେଖା ବି କରିନାହାନ୍ତି । ଠିକ୍ ସେହି ଧରଣର ତାଙ୍କ ବଡପୁଅ ଜ୍ୟୋତି । ଉଭୟେ ବାପପୁଅ ମିଶି ବ୍ରତୀର ଶବକୁ ସେହି କାଂଟାପୁକୁର୍ ଜେଲ୍‌ରେ ଛାଡି ଦେଇଛନ୍ତି । ବାଧ୍ୟ ହୋଇ ମାଆ ସୁଜାତା ଓ ସାନ ଭଉଣୀ ତୁଲି ଯାଇ ଶବ ଦେଖି ଆସିଛନ୍ତି । ଗୋଟିଏ ପଟରେ ପୁଅର ମୃତ୍ୟୁକୁ ଲୁଚାଇବାକୁ ଯାଇ ଡି.ଏସ୍ ପି ସରୋଜ ପାଲ୍‌କୁ ଘରକୁ ଡକାଇ ଆନନ୍ଦ ଉପଭୋଗ କରୁଛନ୍ତି । ଅନ୍ୟ ପଟରେ ପୁଅର ମୃତ୍ୟୁ ବାର୍ଷିକୀ ଦିନ ସାନ ଝିଅର ନିର୍ବନ୍ଧ । ନିଜ ଭାଇକୁ ଯିଏ ନିର୍ମମ ଭାବେ ହତ୍ୟା କରିଛି , ସେ ତାଙ୍କର ଘରର ଅନ୍ୟ ସମସ୍ତଙ୍କ ବେଶ୍ ପ୍ରିୟପାତ୍ର ହୋଇପାରିଛି । ଯାହା ମା ସୁଜାତା ଏକା ସହ୍ୟ କରିପାରନ୍ତି ବାକି ସମସ୍ତଙ୍କ ମୁହଁରେ ହସର ଲହରୀ ଖେଳି ଯାଇଛି । ସୁଜାତା ମର୍ମାହତ ହେବାର କାରଣ ସ୍ୱାମୀ ଦିବ୍ୟନାଥ, ଅନ୍ୟ ପୁଅବୋହୂ, ଝିଅ ଓ ଜ୍ୱାଇଁ ପ୍ରଭୃତିଙ୍କ ସ୍ୱାର୍ଥପରତା ତଥା ଅନୈତିକତାର ସେ ଅତିଷ୍ଠ ହେବା ସହ ମ୍ରିୟମାଣ ହୋଇ ପଡିଛନ୍ତି ।

୯. ଫ୍ରୟେଡୀୟ ଦର୍ଶନ :

କ) **ମନସ୍ତାତ୍ତ୍ୱିକ ବର୍ଣ୍ଣନା :** ସିଗ୍‌ମଣ୍ଡ୍ ଫ୍ରୟେଡ୍‌ଙ୍କ ମନୁଷ୍ୟର ମନସ୍ତାତ୍ତ୍ୱିକ ବିକାଶଧାରାର ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏକ ମନସ୍ତାତ୍ତ୍ୱିକ ବିପ୍ଳବ । ସେ ସ୍ନାୟୁରୋଗ ବିଶେଷଜ୍ଞ ହୋଇଗଲେ ମାନସିକ ରୋଗୀ ବିଶେଷଜ୍ଞ । ସେ ଅନୁଭବ କଲେ ଯେ, ସବୁ ରୋଗମୂଳରେ ଅନ୍ତର୍ନିହିତ ମାନସିକ ଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱ ହିଁ ସକ୍ରିୟ । ଜନ୍ମରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ମୃତ୍ୟୁ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଜୀବନରେ ପ୍ରତିଟି ସ୍ତର ପାଇଁ ଫ୍ରୟେଡୀୟ ବିଶ୍ଳେଷଣର ଉପାଦାନ ରହିଛି । ଫ୍ରୟେଡ୍ ବିଶ୍ୱାସ କରନ୍ତି ଯେ, ପ୍ରତ୍ୟେକଙ୍କ ମନର ତିନୋଟି ସ୍ତର ରହିଛି , ସେଗୁଡିକ ହେଲା- ଚେତନ,ଅଚେତନ ଓ ଅବଚେତନ । ଏସବୁ ମଧ୍ୟରୁ ଅଚେତନ ସ୍ତରଟି ଅଧିକ । ଏହି ତିନୋଟି ସ୍ତରକୁ ଚିହ୍ନାଇବା ପାଇଁ ସେ ଗୋଟିଏ ରୂପକ ମାଧ୍ୟମରେ ଦର୍ଶାଇଥିଲେ । ସେ କହନ୍ତି ଗୋଟିଏ ଜଳପୂର୍ଣ୍ଣ ଗ୍ଲାସ୍‌ରେ ବରଫ ଖଣ୍ଡଟିଏ ବୁଡାଇଲେ ଯେପରି ଏକ ଦଶାଂଶ ଉପରକୁ ଦିଶେ ଠିକ୍ ସେହିପରି ଆମ ମନରେ ବେଶୀ ଅଂଶ ଅଚେତନ,ଆମର ଅପୂରିତ କାମନା ଯୌନ ବାସନା,ଅନୈତିକ ଇଚ୍ଛା,ଭୟ ଏବଂ ସମାଜ ବିରୋଧୀ ଚିନ୍ତନସବୁ ଆମେ ପ୍ରକାଶ କରି ନଥାଉ । ଏଗୁଡିକ ଅବଦମିତ ହୋଇ ମନର ଅନ୍ଧାରୀ ଗୁହାରେ ସ୍ଥାନ ପାଇଥାଏ । ସେ ମଧ୍ୟ ତିନିପ୍ରକାର ଚେତନା କେନ୍ଦ୍ର ବିଷୟରେ ବିଶ୍ଳେଷଣ କରିଛନ୍ତି । ତାହା ହେଉଛି– ଇଗୋ ବା ଅହଂଭାବ,ସୁପରଇଗୋ ଓ ଇଡ ବା ଇଚ୍ଛାଶକ୍ତି । ଇଡର ସମ୍ପର୍କ ସିଧାସଳଖ ଯୌନପ୍ରବୃତି ସହ ଥାଏ । ସୁଖପ୍ରାପ୍ତି ପାଇଁ ଲାଳସା ହିଁ ଏକମାତ୍ର କାମନା । ମାତ୍ର ଇଗୋ ଇଡକୁ ସଠିକ ଭାବରେ ନିୟନ୍ତ୍ରିତ ଓ ପରିଚାଳିତ କରୁଥାଏ । ମାତ୍ର ସୁପରଇଗୋ ଏକ ଚେତନାର ଉତ୍ତରିତ ଉଚ୍ଚାଙ୍ଗ ସ୍ତର, ଯାହା ଦ୍ୱାରା ବ୍ୟକ୍ତି ଜୀବନର ଆଦର୍ଶ ସ୍ଥାପନା କରେ ଓ ପୂର୍ଣ୍ଣତା ପ୍ରାପ୍ତ ହୁଏ ।

ହଜାରେ ଚଉରାଶୀର ମା ଉପନ୍ୟାସରେ ବ୍ରତୀ ମନରେ ଯେଉଁ

ମାନସିକ ଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱ ଦେଖାଦେଇଛି ତାହା ଚେତନ ସ୍ତରର । ସେ ଯେତେବେଳେ ନିଜ ଘରର ସଦସ୍ୟଙ୍କ ଗତିବିଧିକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରିଛି ସମସ୍ତେ ଏକ ଭୁଲ ବାଟରେ ଗତି କରୁଛନ୍ତି ଏକା ତା ମା ସୁଜାତାକୁ ଛାଡି । ସେଥିପାଇଁ ତାର ବାପା ଦିବ୍ୟନାଥ, ଭାଇ ଜ୍ୟୋତି,ଭଉଣୀ ନୀପା ଓ ତୁଲୀ କାହାକୁ କିଛି କହି ପାରିନାହିଁ । ସମସ୍ତେ ଯୌନଲାଳସାରେ ଲାଳାୟିତ । ବାପାର କଥାରେ ନଯିବାରୁ ସେ ହୋଇଛି ଘରର ଶତ୍ରୁ ।ଏ ସମସ୍ତଙ୍କ ଗତିବିଧିକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟକରି ତାମନରେ ମଧ୍ୟ ନାରୀ ଏକ ନାରୀ ପ୍ରତି ଆସକ୍ତ ଆସିଛି । ସେ ମଧ୍ୟ ଭଲ ପାଇଛି ନନ୍ଦିନୀକୁ । ଫ୍ରଏଡଙ୍କ ମତରେ ବିପରୀତ ଲିଙ୍ଗ ସର୍ବଦା ଆକର୍ଷଣ କରିଥାଏ ପୁରୁଷକୁ ନାରୀ ନାରୀକୁ ପୁରୁଷ । ପିତାର କନ୍ୟାପ୍ରତି ଯେତିକି ସ୍ନେହ ଶ୍ରଦ୍ଧା ଭଲପାଇବା ରହିଥାଏ , ମାତାର ମଧ୍ୟ ଅନୁରୂପ ଭାବେ ଏହି ଭାବ ରହିଥାଏ । ସେଥିପାଇଁ ବ୍ରତୀ ବେଶୀ ଭଲ ପାଇଛି ମାତା ସୁଜାତାଙ୍କୁ ,ସୁଜାତା ମଧ୍ୟ ବ୍ରତୀକୁ ବହୁତ ଭଲ ପାଆନ୍ତି । ଠିକ ସେହିପରି ପିତା କନ୍ୟା ନୀପା ଓ ତୁଲୀଙ୍କୁ ଅଧିକ ସ୍ନେହ କରିଛନ୍ତି । ବ୍ରତୀ ମନରେ ସୁଜାତାଙ୍କ ପ୍ରତି ଯେତିକି ଭଲ ପାଇବା ଜାତ ହୋଇଛି ପିତା ପ୍ରତି ସେତିକି ହୋଇନାହିଁ । ନନ୍ଦିନୀକୁ ସେ ଜୀବନ ସଙ୍ଗିନୀ କରି ସଜାଇ ରଖିବାକୁ ପ୍ରତିଶୃତି ମଧ୍ୟ ସେ ଦେଇ ସାରିଥିଲା । ନନ୍ଦିନୀର ମନରେ ବି ବ୍ରତୀ ପ୍ରତି ସମାନ ପରିମାଣରେ ଭଲପାଇବା ଜାତ ହୋଇଛି । ଦିବ୍ୟନାଥଙ୍କ ଝିଅ ନୀପା ଅମିତକୁ ବିଭା କରିଥିଲେ ହେଁ ବଲାଇ ପ୍ରତି ତା ମନରେ ରହିଥିଲା ଏକ ଅହେତୁକ ଆକର୍ଷଣ । ତେଣୁ ତାଙ୍କ ଦୁହିଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ରହିଥିଲା ଯୌନ ସମ୍ପର୍କ । ବିନିର ମନରେ ବି ସ୍ୱାମୀ ଜ୍ୟୋତିକୁ ନେଇ ରହିଥିଲା ଭିନ୍ନ ଆକର୍ଷଣ ।

ଖ) ପରକୀୟା ପ୍ରୀତି : ମନର ଚଂଚଳତାକୁ କାହା ସହ ତୁଳନା କରାଯାଇ ପାରେନା କି ତାର ଆକାରକୁ ମଧ୍ୟ ବର୍ଣ୍ଣନା କରିବା ସହଜ ବ୍ୟାପାର ନୁହେଁ । ମନ କାହା ପ୍ରତି କେତେବେଳେ ଢଳିଥାଏ ତାହା କହି ହୁଏନା । ତା ଲାଗି କୌଣସି ବୟସ ବା ସୀମା ମଧ୍ୟ ଦରକାର ନ ଥାଏ । ସମାଜର ନୀତି ନିୟମକୁ ମାନି କେତେକ ଆକଟ ରହିଥିବା ବେଳେ ଆଉ କେତେକ ଏହାକୁ ଏଡାଇ ଉନ୍ମୁକ୍ତ ହୋଇ ବୁଲିବାକୁ ଭଲ ପାଇଥାନ୍ତି । ଏହି ପରକୀୟା ପ୍ରୀତି ପ୍ରାଚୀନ କାଳରୁ ରହି ଆସିଛି ଏବଂ ତାହା ମଧ୍ୟ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ପ୍ରୀତି ବୋଲି କୁହାଯାଏ । ତେଣୁ ଏଠାରେ ଆମେ ଦେଖିବାକୁ ପାଇବା ଯେ ଦିବ୍ୟନାଥ ଚାଟାର୍ଜୀ ଜଣେ ବିବାହିତ ପୁରୁଷ ଚାରିଚାରିଟି ସନ୍ତାନର ଜନକ ହେବା ପରେ ମଧ୍ୟ ନିଜର ଯୌନପିପାସାକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରିପାରି ନାହାନ୍ତି । ସ୍ତ୍ରୀ ସୁଜାତାକୁ ଏକାଧିକ ସନ୍ତାନବତ୍ କରିବାକୁ ବାଧ୍ୟ କରାଇବା ସହ ତାଙ୍କ କମ୍ପାନୀର ଏକ ଟାଇପିଷ୍ଟ ଝିଅ ନିଜଝିଅ ବୟସର ତା ସହ ସମ୍ପର୍କ ରକ୍ଷା କରିଛନ୍ତି । ଏକଥା ଅନ୍ୟ କେହି ଜାଣୁଥିଲେ କି ନ ଜାଣୁଥିଲେ ସାନପୁଅ ବ୍ରତୀକୁ ବେଶ୍ ଭଲ ଭାବରେ ଜଣାଥିଲା । ନିଜ ବାପର ଗୁଣରେ ପ୍ରଭାବିତ ହୋଇଛି ଝିଅ ନୀପା । ସେ ଧନୀଘରର ପୁଅ ଅମିତକୁ ବିବାହ କରିଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଅମିତର ପିଉସୀ ପୁଅ ବଲାଇ ସହ ରଖିଛି ସମ୍ପର୍କ । ଏକଥା ସ୍ୱାମୀ ଅମିତକୁ ମଧ୍ୟ ଅଛପା ନ ଥିଲା କିନ୍ତୁ କେବେ ପ୍ରତିବାଦ କରିନି ବରଂ କହିଛି "ବଲାଇ ପରିବାରର କେଉଁ ଝିଅକୁ ଅକ୍ଷତ ରଖିଛି ଯେ ମୋ ସ୍ତ୍ରୀକୁ ଛାଡିଦେବ ? ଆରେ ମହାଶୟ ମୋର ଯିଏ ସାନ ପିଉସୀ ତାର ସିଏ ସାନ ମାଉସୀ, ତାକୁ ନେଇ ତାର ବଦମାସି ଆରମ୍ଭ ହୋଇଛି । ନୀପାକୁ ସେ ଏମିତି ସହଜରେ ଛାଡିଦେବ ?"(୮) । ପରକୀୟା ପ୍ରୀତିର ଚିତ୍ର ରାମଚନ୍ଦ୍ର ବେହେରାଙ୍କ ଅଭିନୟର ପରିଧି ଉପନ୍ୟାସରେ ମଧ୍ୟ ଦିଆଯାଇଛି । ସେଠାରେ ଇନ୍ଦୁ ଦେବ ଆଚାର୍ଯ୍ୟର ସ୍ତ୍ରୀ ହେବା ସତ୍ତ୍ୱେ ନିଜ ପୁଅ ବୟସର ଯୁବକ ରାଧାକାନ୍ତ ସହ ପ୍ରୀତି କରି ଧରା ପଡିଛି ଏବଂ ଏକ ଅବୈଧ ସନ୍ତାନ ମଧ୍ୟ ଜନ୍ମ ଦେଇଛି । ସେହିପରି ମଲିମିତ୍ର ଓ ମିସେସ କାପୋଡିଆ ସ୍ୱାମୀଜୀଙ୍କୁ ଦେବତା ତୁଲ୍ୟ ମନେକରି ନିଜକୁ ସମର୍ପି ଦେଇଛନ୍ତି । ସେହିପରି ଟୋନି ମଧ୍ୟ ସରୋଜ ପାଲ ସହ ରଖିଛି ଏହି ପରକୀୟା ସମ୍ପର୍କ ।

ଉପସଂହାର :

ହଜାରେ ଚଉରାଶୀର ମା; ଅଧୁନିକ ଯୁଗଯନ୍ତ୍ରଣାର ଧ୍ୱନିପ୍ରତିଧ୍ୱନି ରେ ଆମେ ଦେଖିବାକୁ ପାଇବା ଯେ ସମାଜରେ ସାଧାରଣ ମଣିଷଟିଏ ସମାଜରେ ନିଜର ଅଧିକାର ସାବ୍ୟସ୍ତ କରିବା ପାଇଁ ଚେଷ୍ଟା କରିଛନ୍ତି । ନିଜନିଜର ସ୍ୱାଧୀନତାକୁ ଫେରି ପାଇବା ପାଇଁ ଅହରହ ପ୍ରୟାସ କରି ମଧ୍ୟ ଦେଶଦ୍ରୋହୀ ,କ୍ଷମତାଲିପ୍ସୁ ପୈଶାଚିକ ପ୍ରବୃତ୍ତିର ଅସାମାଜିକ ମନୁଷ୍ୟମାନଙ୍କଠାରୁ ଛଡାଇ ଆଣିପାରିନାହାନ୍ତି । ବରଂ ସେମାନଙ୍କ ଜୀବନ ତାଙ୍କରି ପାଖରେ ସମର୍ପି ଦେଇଛନ୍ତି । ଏଠାରେ ମଧ୍ୟ ଆଉଏକ ଚିତ୍ର ଦେଖିପାରିବା ସାଧାରଣ ପରିବାରର ଅସହାୟତା, ମାତାର ତଥା ପରିବାରର ସନ୍ତାନ ପ୍ରତି ଯେଉଁ ଭଲପାଇବାର ଚିତ୍ର ଯୁଗେଯୁଗେ ରହି ଆସିଛି । ଯୁବକମାନେ ଯେଉଁ ସମସ୍ୟା ଦେଇ ଗତି କରିଛନ୍ତି ତାର ସମାଧାନର ବିଫଳତା,ଧର୍ମକୁ ଦେଖାଇ ଯେଉଁ ଭଣ୍ଡାମିର ଚିତ୍ର, ଫ୍ରଏଡ ଦର୍ଶନ ତଥା ନକ୍ସଲ ଦଳରେ ଅଂଶଗ୍ରହଣ କରିବାର ଚିତ୍ର ।

ଏଠାରେ ଯେଉଁଯେଉଁ ସମସ୍ୟାମାନ ଦେଖାଦେଇଛି କେବଳ ଗୋଟିଏ ଯୁଗ ମଧ୍ୟରେ ସୀମିତ ହୋଇ ରହିନାହିଁ । ଯୁଗଯୁଗ ବ୍ୟାପି ଏଭଳି ଚିତ୍ର ପ୍ରକଟିତ ହୋଇ ଆସୁଛି । ଏହି ଯୁଗଯନ୍ତ୍ରଣାର ଚିତ୍ର ଆଗାମୀ ପିଢିମାନଙ୍କୁ ଏକ ସଚେତନ ବାର୍ତ୍ତା କରାଇବାର ପ୍ରୟାସ କରାଯାଇଛି ।

ସହାୟକ ଗ୍ରନ୍ଥସୂଚୀ :

୧. ସାହୁ ଗୋବିନ୍ଦ ଚନ୍ଦ୍ର, ଅନୁବାଦ-ହଜାରେ ଚଉରାଶୀର ମା (ମୂଳ ଲେଖା- ମହାଶ୍ୱେତା ଦେବୀ), ବିନୋଦ ବିହାରୀ କଟକ-୨, ତୃତୀୟ ସଂସ୍କରଣ-୨୦୧୮, ପୃ-୫୭ ।

୨. ତତ୍ରୈବ, ପୃ- ୫୦ ।

୩. ତତ୍ରୈବ, ପୃ- ୧୭ ।

୪. ଆଚାର୍ଯ୍ୟ ଶାନ୍ତନୁ କୁମାର,ଶକୁନ୍ତଳା ,ବାଙ୍କ ବଜାର କଟକ-୨, ପ୍ରଥମ ପ୍ରକାଶ- ୧୯୮୦, ପୃ-୨୯୫ ।

୫. ସାହୁ ଗୋବିନ୍ଦ ଚନ୍ଦ୍ର, ଅନୁବାଦ-ହଜାରେ ଚଉରାଶୀର ମା (ମୂଳ ଲେଖା- ମହାଶ୍ୱେତା ଦେବୀ), ବିନୋଦ ବିହାରୀ କଟକ-୨, ତୃତୀୟ ସଂସ୍କରଣ-୨୦୧୮, ପୃ-୯୭ ।

୬. ମହାନ୍ତି ସୁରେନ୍ଦ୍ର, ଅନ୍ଧ ଦିଗନ୍ତ, କଟକ ଷ୍ଟୁଡେଂଟ ଷ୍ଟୋର୍, ବାଲୁବଜାର, କଟକ, ସପ୍ତମ ସଂ-୨୦୧୯ ।

୭. ଲାଲା ଜଗନ୍ ମୋହନ, ବାବାଜୀ, ବିନୋଦ ବିହାରୀ କଟକ-୨, ତୃତୀୟ ମୁଦ୍ରଣ-୧୯୯୮, ପୃ-୫ ।

୮. ସାହୁ ଗୋବିନ୍ଦ ଚନ୍ଦ୍ର, ଅନୁବାଦ-ହଜାରେ ଚଉରାଶୀର ମା (ମୂଳ ଲେଖା- ମହାଶ୍ୱେତା ଦେବୀ), ବିନୋଦ ବିହାରୀ କଟକ-୨, ତୃତୀୟ ସଂସ୍କରଣ-୨୦୧୮, ପୃ-୧୦୬ ।

❖ ❖ ❖